

גליון 317
שנה ז' תשע"ח

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תורה למסעדות קלייטן על האישור לשרותים בתמונה

סיפורי חז"ל

רצון יראיו יעשה

מעשה בר' חנינא בן דוסא שראה את בני עירו מעלים נדרים ונדבות לירושלים. אמר, הכל מעלים לירושלים נדרים ונדבות ואני איני מעלה כלום? מה עשה, יצא למדבר של עירו וראה שם אבן אחת, שיבבה, סיתתה ומרקה ואמר, הרי עלי להעלותה לירושלים. בקש לשכור לו פועלים, נודמנו לו חמשה בני אדם אמר להם, מעלים לי אתם אבן זאת לירושלים? אמרו לו, תן לנו חמישים סלעים ואנו מעלים אותה לירושלים. ביקש ליתן להם ולא נמצא בידו דבר, הניחוהו והלכו להם. מיד זימן לו הקב"ה חמשה מלאכים בדמות בני אדם, אמר להם, מעלים אתם לי אבן זאת? אמרו לו תן לנו חמשה סלעים ואנו מעלים לך אבן זאת לירושלים, ובלבד שתתן ירך עמנו. נתן ידו עמהם ונמצאו עומדים בירושלים. ביקש ליתן להם שכרם ולא מצאם, נכנס ללשכת הגזית ושאל עליהם, אמרו לו דומה שמלאכי השרת העלו אבן שלך לירושלים. קראו עליו המקרא הזה חזית איש מהיר במלאכתו לפני מלכים יתיצב (משלי כ"ב כ"ט) אל תקרי מלכים אלא מלאכים.

(קהלת רבה א' שיר השירים רבה א')

פרשת השבוע

לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה
(ל' - ג')

מסופר על הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א, שכידוע היה מוהל מומחה, ומנהגו היה למול רק בבוקר מיד לאחר תפלת שחרית, ופעם ילדה בתו של רבי לוי יצחק בן זכר, וביום המילה באו כל החסידים בבוקר להשתתף בברית. והרבי גמר את תפלתו ונכנס לבית של בתו, ואמר לחסידים שימתינו לו, והוא נכנס לחדר מיוחד וסגר עליו מבפנים ונשאר שם ארבע שעות רצופות. אבי הבן וגם היולדת הצטערו מאד כשראו שהקהל הולך ומתפורז ולא נשאר שם כי אם מנין מצומצם. ולאחר זמן יצא הצדיק מהחדר בשמחה גדולה, ומל את הילד וקרא שמו בשראל, יהודה לייב. חתנו אבי הבן הצטער באותו רגע, כי רצה לקרוא לבנו שם אחר אבל שתק. לאחר המילה עשו סעודת מצוה, ובאמצע הסעודה שאל חתנו את רבי לוי יצחק שתי שאלות, למה איחר ארבע שעות ולא מל את התינוק בבוקר כדרכו בקודש, ולמה קרא את שמו יהודה לייב? השיב רבי לוי יצחק לחתנו, אספר לך ולכל המסובים את הענין: כשבאתי לכאן ראיתי בדרך ענן שחור ורעש גדול בתוך הענן, רצתי מיד לתוך החדר הזה לשמוע ולראות מה קרה. שמעתי מאחרי הפרגוד כי נפטר צדיק יסוד עולם ושמו ר' יהודה לייב מעיר אפטא, באותו הרגע יצאו כיתות צדיקים מגן עדן בתופים ובמחולות לקבל את

האורח הנכבד. וידוע שצדיקים כאלה כשהולכים לגן עדן צריכים לעבור דרך גיהנם, כשהגיע לאותו המקום עזב פתאום את כל הגדולה והכבוד, וקפץ לתוך הגיהנם. אמרו לו: רבינו מה קרה? אמר להם אני מעיד על עצמי שקיימתי "לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה", וגם קיימתי מצוות פדיון שבויים, ואת זה למדתי מהקדוש ברוך הוא שהוא פדה שישים ריבוא נפשות ישראל ממצרים, ואמר השם יתברך שכל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא, ועוד הבטיח לנו שצדיק גזור והקדוש ברוך הוא מקיים, לכן אינני זו מכאן עד שאני עושה פדיון שבויים מגיהנם. הלכו הצדיקים לפני הקב"ה ושאלו אותו מה לעשות עם ר' יהודה לייב שנכנס לגיהנם ולא רוצה לצאת בידיים ריקות? אמר הקב"ה שיפתחו את הפנקס של פדיון שבויים, לראות כמה נפשות הציל בחייו, ומצאו שהציל מאתיים ועשרים. ואז ניתן לו רשות לקחת מאתיים ועשרים נשמות מגיהנם. מה עשה ר' יהודה לייב, ירד למדור השביעי ששם היו אותם שיורדים ואינם עולים, הוציא משם כפליים ממספר זה, ובכל מדור שהיה עולה היה מוציא גם משם. אמר לו הממונה מה אתה עושה. כבר לקחת יותר מכפליים, אמר לו זה מתנה, והכניסם לגן עדן. וסיים רבי לוי יצחק מבארדיטשוב. כשראיתי כוחו של צדיק, קראתי את נכדי יהודה לייב על שמו שיזכה לעשות חיל בתורה.

צמני השבת

זמני יציאת שבת

ירושלים: 8:28 ת"א: 8:31 ר"ת: 9:04

זמני כניסת שבת

ירושלים: 7:11 ת"א: 7:26

פרשת מטות-מסעי

ומעשה תעתועים. והנה אני מבקשת אותך למול את בני הנולד לי, ועוד אני מזהירה אותך להציל את נפשך, שתהיה נזהר לבלתי לאכול שום מאכל, ולשתות שום משקה, ולא ליקח שום מתנה, לא מבעלי ולא משום אחד מהם. ויהי כאשר שמע המוהל הדבר הזה חרד לבו ונתיירא מאד, ויהי לעת ערב, באו הרבה אנשים ונשים מהכפרים, בסוסים ובעגלות כדמיון אנשים, והיו כולם מזיקים ומשחיתים, והגיע זמן הסעודה והפצירו באיש המוהל ליטול את ידיו ולישב עמהם לסעודת מצוה, וימאן המוהל לאכול ולשתות כי אמר עייף אנכי מן הדרך, ולא אכל ולא שתה בלילה ההוא.

ויהי ממחרת וילכו לבית הכנסת, ויתפללו שמה, והוכרח המוהל להתפלל ולשיר בקול "זכרת עמו הברית" כדרך המוהלים. ואחר התפלה הביאו את התינוק, וימל את התינוק כמנהג כל בית ישראל. ואח"כ היה הסנדק מבקש מכל הקהל לבוא לשתות יין שרף, ולאכול מיני מתיקה כמנהג המדינה, והוכרח המוהל גם הוא לילך אל הסנדק, אך לא אכל ולא שתה שמה, באמרו שיש לו תענית חלום. ואחר חצות היום אמר בעל הבית, היות והמוהל הטריח את עצמו לילך יותר מי"ב פרסאות למצות מילה, לכן בשבילו תהיה הסעודה רק בלילה אחר השלמת תעניתו, וכל כוונת בעה"ב היתה שיהנה המוהל מפיתו ומפרנסתו, ואז יהיה לו שליטה עליו, ולא ידע מאומה שאשתו גילתה שהוא היה שד ומשחית.

ויהי לעת ערב היתה סעודת ברית מילה, ואף על פי כן לא אכל ולא שתה המוהל אתם, ואמר שראשו ואיבריו כבדים עליו, והמה אכלו ושתו כל מעדני עולם. ויהי כטוב לבם ביין אמר בעה"ב להמוהל, קום ולך עמי לחדר אחד, אז נתיירא המוהל וחשב בדעתו שהנה הגיע זמן קצו למות, והלך עמו לחדר אחד, והראה לו בעה"ב כלים שונים מכלי כסף, ואח"כ היה מוליך אותו לחדר שני והראה לו כלי זהב, ואמר לו טול כלי אחד לזכרון, אמר לו המוהל יש לי כלים של זהב ושל כסף, ויש לי כל טוב שבעולם, אבנים טובות ומרגליות, וטבעות ואצעדות וענקים.

בזכות מצוות מילה

מעשה באדם אחד, שהיה לו עושר גדול, ואוצרות זהב וכסף היו בידו וכן אבנים טובות ומרגליות. והיה ליהודי זה חיסרון גדול, שהיה קמצן גדול שאין כמוהו בכל העולם, ואף ביום ב' וביום ה' לא הלך לבית הכנסת, שהיה מתיירא ליתן פרוטה לכיס של צדקה. רק מצוה אחת היתה לו והיא שעמדה לו להצילו מיום הדין הגדול, וגם גרמה לו שנעשה וותרן גדול ובעל צדקה עצום. כי האיש ההוא היה מוהל, ואם נודמנה לו מצות מילה למול תינוק אחד, אף שהיה מביתו כמה פרסאות היה הולך לשם לקיים מצות מילה, ולא היה נוטל שום שכר הן מעני והן מעשיר.

יום אחד בא אליו משחית אחד בדמות בן אדם, ויאמר לו: אשתי ילדה לי בן זכר, והברית מילה יהיה ביום פלוני, ע"כ אני מבקש מאתך שתבוא אל הברית למול את בני. תיכף הלך המוהל לביתו ולקח עמו הסכין שימול בו התינוק, וישב על העגלה לילך עם האיש המבקש מאתו למול את בנו, כי הוא סבר שזהו איש אנושי ולא ידע שהיה אחד מן החיצונים. ונסעו שניהם יחד בעגלה, וכשהגיעו אל היער, הוליך אותו המזיק בארץ אשר לא עבר בה איש, בהרים וגבעות ומדבר שני ימים רצופים, וביום השלישי הוליך אותו לביתו, והיה שם כמו כפר קטן ערך עשרים בתים, אבל הבתים יפים היו מאד. וכשבא לבית ראה המוהל שהאיש בעל הבית הוא עשיר גדול, וכל טוב היה בביתו, בשר ודגים גדולים וכל מטעמים. ולקח בעל הבית הסוס שלו ונתן ליד עבדו ליתן לו מספוא כדרך כל הארץ, ולא חשד המוהל שזהו בעל הברית היה שד ומזיק.

ויהי כאשר פנה בעל הבית לעסקיו, הסתובב המוהל בבית, ויהי כראות היולדת את המוהל, שמחה שמחה גדולה ותקרא לו לשלום, ותאמר לו, אני אגלה לך סוד גדול. דע שבעלי הוא שד ומשחית, ואני באה מזרע אנשים, כשהייתי קטנה לקחו אותי השדים, ואני כאשר אבדתי אצלם אבדתי, ותדע שכל מעשיהם הבל וריק

משל ונמשל

מצוה הבאה לידיך אל תחמיצנה

משל לגביר אדיר שהיה גם חכם גדול ומלומד, ובסוף ירד ל"ע מכל נכסיו. ומאחר שלא נאה היה לו לעשות בעירו מלאכות שאינן לפי כבודו, הלך למקומות רחוקים שאין מכירים אותו, ושם היה מכתת רגליו מבית מלאכה אחד למשנהו, מבית מסחר אחד למשנהו, ומבקש עבודה שיוכל להחיות בה את נפשו. וכמה אתה מבקש בשכרך. שאלוהו. השיב, מאתיים רובל לחודש. וכך היו משיבים את פניו ריקם, בכל מקום אמרו לו כי אין להם צורך בעובד ששכרו מרובה כל כך. היה פונה לכאן ולכאן מחפש פה ושם, וכך עברו שבועות אחדים עד שכלה לו הפרוטה האחרונה מצרור כספו הדל שהצליח למלט עמו מכל רכושו לפניו, והיה סובל רעב ממש, לא נשאר לו ברירה אלא להשכיר עצמו לכל עבודה שהיא ובשכר מועט של עשרים רובל לשבוע. לימים פגש באחד ממכריו, שאל הלה לשלמו ולמעשיו, סיפר לו היורד כי הוא עושה מלאכה פלונית בשכר של רובל עשרים לשבוע. תמה הלה, הכי צד, אדם חכם מלומד ובעל כשרונות שכמותך יעבוד בשכר מועט כזה? וכי מה יכולתי לעשות? השיב לו העשיר היורד, הרי חייב הייתי להחיות את נפשי, כבר הגיעו הדברים לידי כך שסבלתי חרפת רעב ממש, כלום ברירה היתה בידי? לכן אנוס הייתי לקבל אף עבודה זו, כי הלא אף שכר מצער של עשרים רובל טוב הוא מהליכת-בטל.

הנמשל: בדומה לכך חייב אדם לעשות חשבון מעשיו בעולם השפל הזה, אל לו להיות בררן במצוות, כל מצווה ומצווה שבאה לידו, אף אם היא נראית לו קלת ערך מדי, חלילה לו שיחמיצנה, ויזדרז מהר לקיימה מיד בלא שהיות יתירות, כי גם שכר של עשרים רובל לאו מילתא זוטרתא הוא.

בשם הגה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א

אמר לו בעה"ב, טול אחת מן הטבעות, או כלי חפץ שיקר הוא בעיניך, ואת כולם לא רצה המוהל לקחת, והשיב שיש לו גם כן כמוהם לרוב. אח"כ היה מוליך אותו לחדר אחד שהיו מפתחות הרבה סביב החדר, והיו תלויים המפתחות במסמרים הרבה מאד. ויתמה האיש המוהל על הדבר הזה, וראה בעיניו כמדומה לו, שיש צרור מפתחות אחד בדיוק כמו שיש לו בביתו, לכל החדרים ולכל הארגזים שלו. ושאל הבעה"ב את המוהל ואמר לו: אדוני, הראיתך כל כך הרבה כסף וזהב, והרבה אוצרות אבנים טובות ומרגליות ולא התלהבת מהם, ועל אוצר פשוט זה אתה מתפעל, שהוא רק מברזל שהמפתחות היו כולן של ברזל. והשיב לו המוהל, אני תמיה ומתפלא על קישור זה של מפתחות, שהן דומים כולם למפתחות של הבתים והאוצרות והחדרים שלי, כאשר יש לי בבית, כן יש פה במסמר זה. ויאמר אליו בעה"ב, באשר שגמלת חסד עמדי והלכת עמי י"ב פרסאות למול את בני, וראיתי שה' הוא אתך שלא אכלת ולא שתית ולא לקחת מאומה מרשותי, לכן אני מגלה לך שאני הוא ראש לשדים ומזיקים שהם ממונים על קצת אנשים שהמה בטבעם קמצנים, ומסורים בידינו המפתחות שלהן, כדי שלא יהא בהם כח ורשות לעשות בהן איזה צדקה וגמילות חסד, ואף לעצמם אין רשות להם להתענג, לקנות איזה מאכל טוב או מיני מגדים, והיות שאתה גמלתני חסד גדול, קח הצרור של המפתחות הללו ואל תירא, חי ה' שלא יארע לך שום רעה. ויקח המוהל את צרור המפתחות והלך בשמחה לביתו. ובבואו לביתו נהפך לבבו ונעשה לאיש אחר, ותיכף בנה בנין של אבנים בית כנסת גדול ומפואר מאד, ועשה צדקה ופרנס את העניים והיה מלביש את הערומים, והפליא לעשות צדקה וחסד עד יום מותו ונפטר בשם טוב.

צ'ין אדם לחברו

בזכות הצדקה והחסד
נבטלה גזירת הארבה

מעשה שהיה בזמן רבינו האר"י ז"ל (יומא דהילולא ה' מנ"א) בשעה שישב ולמד סתרי תורה עם תלמידיו. שפתאום באמצע הלימוד הפטיק רבינו האר"י, ואמר, ברוך דיין האמת, קול כרוז אני שומע מבית הדין של מעלה, "שנגזרה גזירה שיעלה ויבא ארבה אין מספר לגדודיו, ויחנה בכל גבול צפת, ויאכל את כל עשב הארץ ואת כל פרי העץ, וכל תבואתה ישרש, ולא תשאר מחיה לכל יושביה, והכל בעון שהעלימו עיניהם מאת עני תלמיד חכם וצדיק אחד, ושמו ר' יעקב אלטרץ, שיושב בתענית ומתרעם כביכול על הקדוש ברוך הוא, שנשאר בחוסר כל ואין חומל ואין מרחם. והקב"ה לא יכול להחריש ולהתאפק על צערו של העני הזה, ויחר אפו על שכניו תושבי צפת שאינם משגיחים ואינם חסים עליו". ע"כ לשון הכרוז.

וסיים רבינו האר"י, לכן אחי ורעי, הבה נקבץ מעט כסף מאתנו כל אחד כאשר תשיג ידו, ואחד מן הישיבה יקנה מצרכי מזון לחם ולפתן, לפרוס לרעב לחמנו, והנשאר מן הכסף יתנוהו לעני הנזכר שיקנה בהם מה שירצה, ויקום אחד מן החבורה רבי יצחק הכהן, ויקח הכסף בידו, וימהר ללכת אל החנות, ויקנה מצרכי מזון, וירץ אל בית העני הנזכר, ויראהו משתטח על הרצפה, ובוכה על רוע מזלו, כי מנהגו היה לשאוב מים בחביות של כלי חרס ולמוכרם בפרוטות להחיות את נפשו, ובאותו יום בבוקר השכם, נפלו מידי החביות, ונשברו, ונשאר בלי מזון, ומבלי משען ומשענה, וכאשר שמע אותו ר' יצחק הכהן, הושיבו על יד

השולחן, ונתן לו מברכת ה' אשר בידו, האכילהו והשקהו, ויתר המעות נתן לו לקנות חביות אחרות להתפרנס על ידם, כאשר היתה באמנה אתו. ויאמר לו, אדוני החכם, למען השם, עמוד והתפלל לפני הקב"ה, שירחם על תושבי צפת ויבטל מעליהם כל גזרות קשות ורעות, כי בגללך נגזר שיעלה ארבה ויבא בכל צפת, ולא יותיר מחיה לכל תושביה, ואנא הוזהר מכאן ולהבא מלהתרעם על מידותיו של השם יתברך. והודה לו אותו חכם, וקיבל עליו שלא יוסיף לעשות כדבר הזה, ועמד והתפלל בדמעות לפני השם יתברך שימחול לו, ושיסיר חרון אפו מעל תושבי צפת, ויבטל מעליהם כל גזרות קשות ורעות, וינחם על הרעה לעמו. ואחר כך חזר רבי יצחק הכהן אל הישיבה וסיפר להם כל המאורע, ויאמר להם רבינו האר"י, דעו וראו כי בגלל הצדקה שעשינו עם העני הנזכר נתבטלה הגזירה של הארבה, הודות להשם יתברך על רוב רחמי וחסדיו. וחזרו ללמוד עם הרב.

והנה כעבור שעה אחת עלה הארבה על גבול צפת חיל גדול וכבד מאד, ויכס את עין כל הארץ ותחשך הארץ, וכל התלמידים נבהלו ונחרדו, ויאמר להם האר"י, אל תיראו, כי כבר נתבטלה הגזירה, ורק טרם נמסרה הידיעה לארבה שלא יבא הנה, וכך היה, לאחר זמן קצר הפך ה' רוח ים חזק מאד וישא את הארבה ויתקעהו לתוך הים הגדול, ושם נטבע הארבה וכל המונו. לא נשאר ארבה אחד בכל גבול צפת, ויושע ה' לעמו ולנחלתו בזכות הצדקה והחסד שגמלו לאותו עני. ומהיום ההוא והלאה נתנו עיניהם תושבי צפת על העני ההוא להשגיח על כל צרכיו.

הילולא דצדקיא

יום ראשון ג' מנ"א
הרה"ק רבי שמשון מאוסטראפאליע ב"ר פסח (ת"ח)
הרה"ק רבי מנחם עזריה מפאנו ב"ר יצחק ברכיה (רמ"א מפאנו - שפ"ה)
יום שני ד' מנ"א
הרה"ק רבי בן ציון ב"ר שלמה מבאבוב (קדושת ציון - תש"ג)
יום שלישי ה' מנ"א
רבינו יצחק לוריא אשכנזי ב"ר שלמה (האר"י הקדוש - של"ג)
הרה"ק רבי חיים מקראסנא ב"ר צבי הירש (תלמיד הבעש"ט - תקנ"ג)
יום חמישי ז' מנ"א
הרה"ק רבי ישכר דב ב"ר אריה יהודה מזלאטשוב (תקנ"ה)
הגה"ק רבי משה גרינוולד ב"ר עמרם (ערוגות הבושם - תרע"ז)
הרה"ק רבי אליעזר רוננפלד מאושפיזין הי"ד ב"ר יהושע מקאמינקא (תש"ג)
הרה"ק רבי שלום נח ב"ר משה אברהם (ה"נתיבות שלום" מסלונים - תש"ס)
יום שישי ח' מנ"א
הרה"ק רבי שמואל שמעלקא מייאס ב"ר אהרן משה בעל ה"קרני ראם" (תרכ"ז)
הגה"ק רבי שמחה זיסל (הסבא מקעלם) ב"ר ישראל נחומים (תרנ"ח)
זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

צ'וונה הלכות

מאת הרה"ג **נחמיהל הכהן רבינובין שליט"א**
מח"ס "גם אני אודך" רפורם יוסף הדרס" על המצוות.

המתנת שש שעות בין בשר לחלב (א')
אדם שאכל בשר וצריך לשהות שש שעות, לפני אכילת חלבי, מותר לו לשבת אצל מי שאוכל גבינה, ולא חיישינן שמא יושיט לו הגבינה ויאכל. (שו"ת תשובה מאהבה, סימן של"א)
ב) אדם שהוא בשרי ורוצה להכין עוגת גבינה וכדומה, ודרך המתעסק בעוגת גבינה לטעום בשעת מלאכתו, יש לחוש שיבלע מעוגת הגבינה באמצע שהוא בשרי, ורק אם שניים עסוקים בהכנת העוגה אין להחמיר, דאחד יוכיר לשני. (יד אפרים סימן פ"ח סעיף ב')

ג) אם אין דרכו לטעום מהמאכלים בשעה שמכינם, אין לחוש כלל. (שם)

שוריתיק
מחזור תשס"ב